



AW
ARCHITECTUURVIJZER

HEDEENDAAGSE ARCHITECTUUR IN GENK

VRIJDAG 17 FEBRUARI 2017

RASTERSTAD GENK

De decentrale ontwikkeling van Genk - met polen als Waterschei, Winterslag, Zwartberg en het centrum - is met de reconversie van de mijnsites extra tastbaar geworden. Genk profileert zich terecht als een **'rasterstad'**, een stad met een verspreide structuur. Jaar na jaar komen er in Genk kwalitatieve architectuurprojecten bij. Het gaat vaak om herbestemmingen, waarbij architectuur en planning elkaar versterken.

Architecten spelen in op het rasterstad-idee. Binnen het pragmatische rastermodel treedt het (cultuur)landschap meer en meer op als een verbindende en betekenisgevende factor. De Stiemerbeek die langzaamaan weer voelbaar wordt, zal functioneren als een dergelijk verbindend element; het Kolenspoor – eerder een cultureel gegeven – wellicht ook.

De decentrale planning in Genk is pragmatisch – ze speelt in op wat er al is – én toekomstgericht. Ze zou zelfs model kunnen staan voor heel Limburg. De provincie is ook een lappendeken van natuur, cultuur, economie, ... Net zoals Genk – hoe ruimtelijk divers ook – één stad is, spreekt Architectuurwijzer graag over *Stad Limburg*.

Kwaliteitsarchitecten weten rekening te houden met de unieke ontwikkeling van Genk, met het rasterstad-idee en met de (cultuur)landschappelijke elementen. De gebouwen die geselecteerd zijn voor deze eendaagse architectuuruitstap zetten verschillende polen binnen de rasterstad in de kijker. De architecten spelen intelligent in op de unieke karaktertrekken van Genk en proberen juist *niet* krampachtig te vernieuwen op vormelijk vlak. De uitvoering is telkens erg kwalitatief. Dat resulteert in relatief sobere aanwezigheden in het landschap, die van dichtbij gezien hun bijzondere eigenschappen prijsgeven.





© Luca Beel

STEDELIJKE SPORTHAL

De nieuwe stedelijke sporthal aan de Emiel Van Dorenlaan, pal naast het stedelijk zwembad, is van de hand van BEL architecten. BEL is een Antwerps bureau met roots in Limburg. Jeroen Beerten, partner binnen BEL, is verbonden aan de Vakgroep Architectuur & Stedenbouw van de UGent.

Hoewel het nieuwe sportcomplex - met zijn drie lange aaneengeschaalde witte parabooldaken en zijn eveneens witte bakstenen gevels - duidelijk aanwezig is in de groene omgeving, is het ook een contextueel gebouw. De sporthal zet zich op dezelfde hoogte als zijn buur, het geklasseerde zwembadcomplex van de Wit-Russische Belg Isia Isgour. BEL kiest voor een dialoog, niet voor onderdanigheid en ook niet voor dominantie.

Binnenin de sporthal ontvouwt zich een eigen organisatorische logica. Gebruikers stappen binnen via een sober paviljoen dat uit de linkerzijgevel steekt, aan het pad naast het zwembad. Bezoekers wandelen vervolgens een centrale monumentale trap op en krijgen vanop de langgerekte bovenverdieping-foyer aan twee kanten zicht op de lager gelegen sportvloeren. Sporters gaan naar de speelvelden via kleedkamers op het gelijkvloerse niveau. De lange parabooldaken staan haaks op de lengte van de sportvloeren. Dat brengt een bijzondere ruimtelijkheid met zich mee. Het zorgt ook voor een ongedwongen zonering van de bovenverdieping.

Via de Stiemerbeekvallei zal het hele sportcomplex binnenkort nog beter ontsloten zijn voor traag verkeer. Binnen de plannen rond de Stiemerbeekvallei ligt het sportcomplex erg strategisch, tussen C-Mine en het Thorpark.



© Yannick Milpas



© Ulrich Schwarz



© Atelier Kempe Thill

THORPARK

Stad Genk vormt de mijnsite van Waterschei om tot een wetenschaps- en bedrijvenpark voor de kennisindustrie. Het Antwerpse bureau HUB tekende het masterplan voor het Thorpark. Dat masterplan bakent verschillende bouwclusters af gegroepeerd rond het vroeg-20^{ste}-eeuwse hoofdgebouw van de mijn. Het plan stelt eisen qua bouwhoogten en volumes, maar laat veel vrijheid toe in het ontwerp van de afzonderlijke gebouwen.

Het hoofdgebouw vormt de monumentale toegangspoort tot de site. Het is opgevat als een faciliteitencentrum voor de bedrijven van het Thorpark en een trekpleister voor de stad Genk. Er zijn vergaderaccommodaties en een auditorium voorzien, plus horeca, kinderopvang, fitness, ...

De eerste van drie clusters binnen het masterplan, met daarin het Energyville-gebouw, krijgt stilaan vorm. HUB heeft sterk rekening gehouden met de landschappelijke kwaliteiten van de plek. Het plan is echt opgevat als een wetenschaps*park*. De bedoeling is ook dat niet-werknemers de site zien en gebruiken als een park.

Het Rotterdamse bureau Kempe Thill mocht **Energyville** ontwerpen, evenals het T2-gebouw voor technologische scholing, opleiding en dienstverlening dat tussen het wetenschapspark en het bedrijvenpark komt. Energyville is een bescheiden gebouw voor onderzoek naar nieuwe energietoepassingen. Het gebouw past helemaal in het oeuvre van Kempe Thill. Het heeft een industriële look en het is, zoals een industriehal, flexibel opgevat. Toch is er bijzondere aandacht uitgegaan naar de gevel, waardoor het gebouw zich ook onderscheidt in de al uitzonderlijke context. Opvallend in het Energyville-gebouw zijn de slanke raamprofielen, heel eigen aan het heroïsche modernisme van de jaren 1920-1930. Het is dat soort detailleringen dat de gebouwen van Kempe Thill bijzonder maakt. Ze bouwen telkens relatief neutrale gebouwen, met veel aandacht voor de materialen en de precieze uitvoering.

POLO Architects won de wedstrijd voor de bouw van een 'energie-incubator'. **IncubaThor** is een dienstenplatform voor startende ondernemingen die focussen op technologie, energie en innovatie. De architecten gingen op zoek naar een juiste positionering van het gebouw tegenover het oude mijngebouw. Ze werken met uitsnijdingen uit het basisvolume die bijzondere perspectieven op het erfgoed bieden. Een eerste uitsnijding in de zuidwestelijke hoek creëert een overdekt voorplein. Dat markeert de monumentale toegang tot het gebouw. De tweede uitsnijding vormt een semipubliek 'werkerf', een ontmoetingsruimte. Het werkerf ligt boven een half ingegraven parkeerruimte van twee bouwlagen. Aangezien de gebruikers van de IncubaThor tijdens het ontwerpproces nog niet gekend waren, zijn de kantoren en onderzoekruimten flexibel ingedeeld.

De komende jaren zal de Thorsite verder ontwikkelen. In totaal is er meer dan 90 hectare grond ter beschikking. De ligging leent zich tot een alternatieve ontsluiting. Niet alleen is de Stiemerbeekvallei vlakbij, het Thorpark ligt met de achterzijde tegen het Kolenspoor, wat de potentie van de site voor de hele mijnregio nog kan versterken.

LA BIOMISTA

In 1966 sloot de mijn van Zwartberg. Tot in de jaren 1990 was de Limburgse Zoo gevestigd op de site van de directeurswoning van de mijn. De site vervult een bijzondere rol in het wijkleven in Zwartberg. Na de sluiting van de mijn en de teloorgang van de zoo hielden de wijkbewoners de site steeds onder de aandacht van het beleid. Het stadsbestuur heeft er voor geopteerd om het terrein een betekenisvolle nieuwe functie te geven, als derde sterk project in Genk, na C-mine Winterslag en Thor Waterschei. Met La Biomista krijgt Genk een artistiek natuurpark.



De **directeurswoning** staat er nog, is aan de buitenkant al grondig gerenoveerd en wordt ook binnen nog aangepakt. De eerste verdieping krijgt een publieke invulling.



© MediaLife

In januari 2017 is kunstenaar Koen Vanmechelen ingetrokken in een nieuw gebouw van de Zwitserse architect Mario Botta, die voor de uitvoering samenwerkte met Buro B uit Genk. **Studio Koen Vanmechelen** huisvest een groot atelier en een expo-/auditoriumruimte. Bovenop het gebouw staat een reusachtige kooi voor arenden. Ook het **onthaalgebouw** is een ontwerp van Mario Botta / Buro B. Hoewel het om verschillende gebouwen gaat, zorgt dezelfde zwarte steen voor een link tussen de twee. Het onthaalgebouw wordt gebouwd op de kruising van de Marcel Habetslaan met de Meeuwerstraat en zal als een soort vlag over het rondpunt wapperen. Botta's gebouwen - vaak met 'gestreepte' bakstenen gevels - zijn heel herkenbaar, of het nu om een kathedraal gaat, een kantoorgebouw of een museum.



© Van Belle & Medina bxbba

Meer landschappelijk georiënteerd wordt het **paviljoen** door Van Belle & Medina, een bureau uit Antwerpen met (gedeeltelijke) roots in Spanje. De gevoeligheid voor het landschap is typerend voor Van Belle & Medina. Vanop twee niveaus - het gelijkvloers en het dak - zal deze Zwartbergse pleisterplek uitzicht bieden op het park. Naast sanitair en workshopruimte voorziet het paviljoen ook een plek voor dierenverzorging. Hoewel van beton, krijgt het een zachte uitstraling.



COLOFON

Productie: Iris Peeters

Redactie: Roel De Ridder

Eindredactie: Lieve Drooghmans - Pianta

Vormgeving: Tim Willems - Shakkei

Oplage: 60 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever:

Architectuurwijzer vzw

Postbus 80, 3500 Hasselt

info@architectuurwijzer.be

www.architectuurwijzer.be

Architectuurwijzer (AW) is een culturele architectuurorganisatie. Architectuur draait om meer dan 'mooie gebouwen': architectuur wordt bewoond/gebruikt/ervaren en heeft daardoor effect op de samenleving. Het is belangrijk dat een maatschappij meedenkt over de ruimte waarin ze wil wonen. AW pakt ruimtelijke vraagstukken in Limburg aan en houdt de ogen ook open voor wat zich buiten de provinciegrenzen afspeelt.

Met dank aan: Véronique Claessens,
Kathleen Monard, Hilde Peumans,
Caterina Saraceno, Johan Schepers, Goele Schoofs, Kathleen Sterckx en Line Verbeke





LA BIOMISTA

THORPARK

STEDELIJKE SPORTHAL